

Adjuvantní RT karcinomu prsu: současnost či blízká budoucnost

Martin Bulik

Onkologické centrum J.G.Mendela
Nový Jičín

ONKOLOGICKÉ CENTRUM
J. G. MENDELA NOVÝ JIČÍN

- Jaké jsou efekty (přínos) adjuvantní radioterapie karcinomu prsu?
- Komu a jak aplikovat boost?
- Moderní ozařovací techniky u karcinomu prsu.

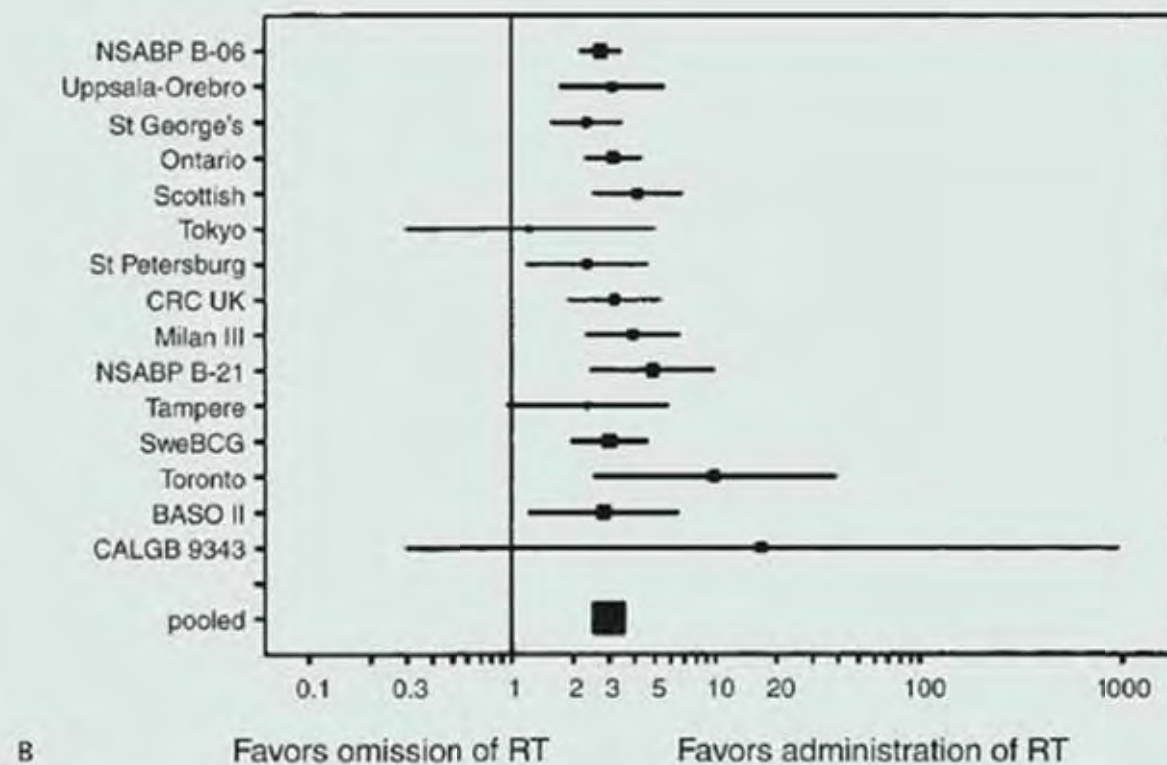
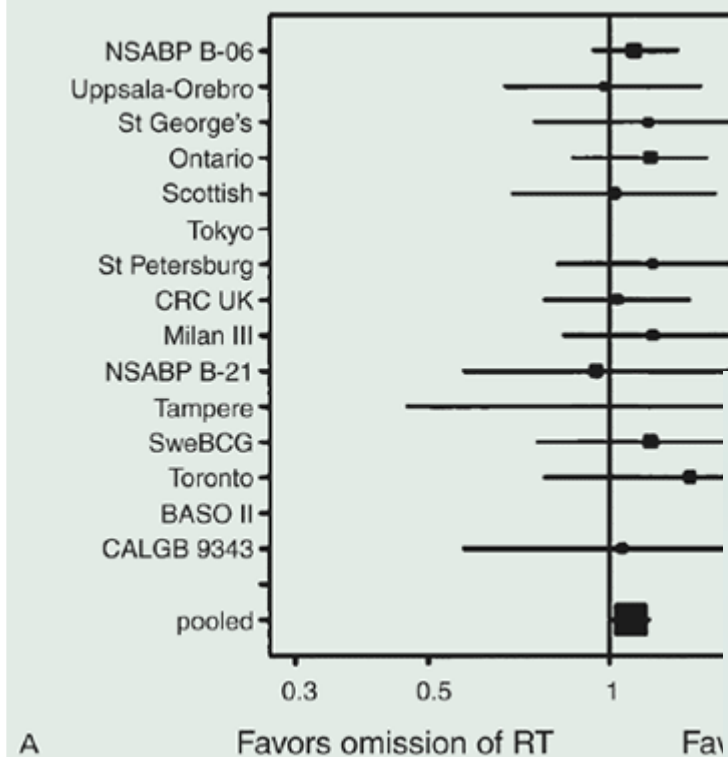

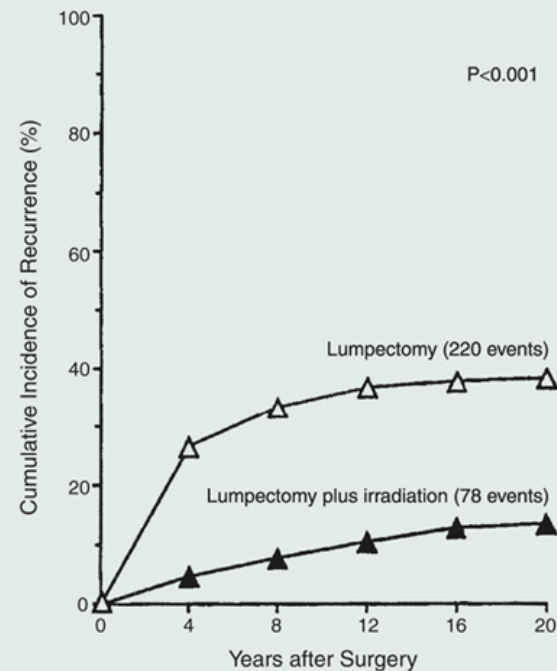
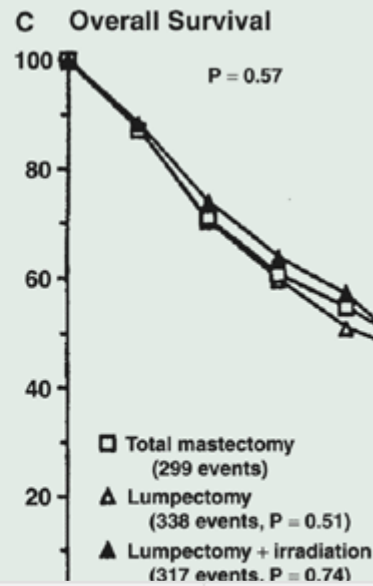
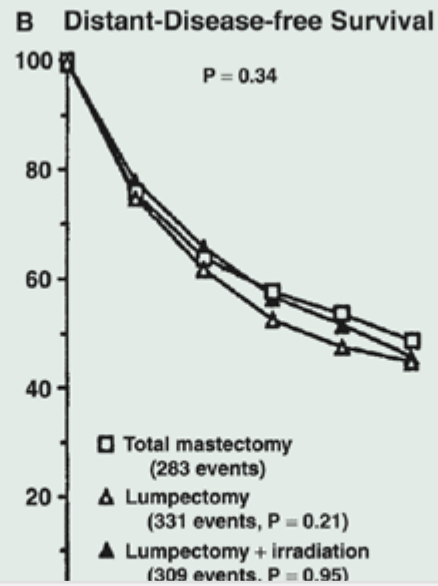
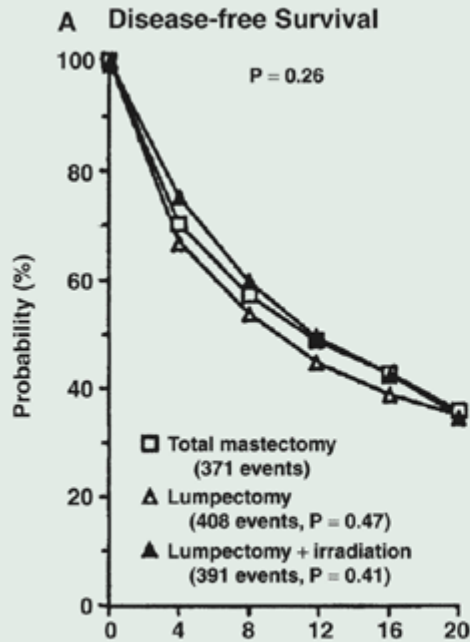
Jaké jsou efekty adjuvantní radioterapie karcinomu prsu?

- Metaanalýza 36 randomizovaných studií (*Early breast cancer trialists' collaborative group EBCTCG*), srovnávala pooperační RT u pac. s časným nádorem prsu (zařazeno 17273 pacientek) se samotným chirurgickým výkonem, odhalila až **trojnásobné snížení rizika vzniku lokálních recidiv při použití adjuvantní radioterapie**, ale nesignifikantní rozdíl v desetiletém přežitím.
- Výsledkem analýzy van de Steena bylo potvrzení **signifikantního vlivu pooperační radioterapie na přežití, pokud jsou použity současné techniky záření a standardní frakcionace.**

Prs šetřící zázrok s/bez RT

FIGURE 53.15. Cumulative incidence of ipsilateral breast recurrence after lumpectomy (*open diamonds*) or lumpectomy plus breast irradiation (*solid diamonds*) in 1,137 patients in the current-update cohort (cohort B) who had either negative or positive nodes and tumor-negative specimen margins. (From Fisher B, Anderson S, Bryant J, et al. Twenty-year follow-up of a randomized trial comparing total mastectomy, lumpectomy, and lumpectomy plus irradiation for the treatment of invasive breast cancer. *N Engl J Med* 2002;347(15):1233–1241, with permission.)

Prognostický faktor	Efekt	Věrohodnost údaje
Věk	Nízký věk zvyšuje riziko lokálního relapsu	Vícenásobné studie Podpořeno analýzou náhodných proměných Několik odporujících si zpráv
Okraje	Pozitivní okraje zvyšují riziko lokálního relapsu	Vícenásobné studie Podpořeno analýzou náhodných proměných Několik odporujících si zpráv
Systémová léčba	Systémová terapie (chemo a hormono) snižuje riziko lokálního relapsu	Vícenásobné studie Několik odporujících si zpráv
Radiační dávka	Vyšší dávka snižuje riziko lokálního relapsu	Vícenásobné studie Potvrzeno v randomiz. trialech (boost vs. no boost) Protichůdná data s ohledem na dávku nad 50Gy
Extensivní intraduktální komponenta	EIC pozitivní tumory mají vyšší pravděpodobnost lokálního relapsu	Iniciální studie Několik potvrzujících studií Několik odporujících si studií
Přítomnost LCIS jako složky	Přítomnost zvyšuje riziko lokálního relapsu	Protichůdná data s nejasnou shodou
Lobulární histologie	Lobulární histologie má vyšší pravděpodobnost lokálního relapsu	Protichůdná data s nejasnou shodou
BRCA1-2	Vyšší riziko lokálního relapsu u BRCA1-2 pacientů	Několik potvrzujících studií Protichůdná data
Velikost tumoru	Větší tumory mají vyšší riziko lokálního relapsu	Několik potvrzujících studií Několik odporujících si studií
Uzlinový status	Vyšší riziko lokálního relapsu u postižení LU	Několik odporujících si studií
Receptorový status	Vyšší riziko lokálního relapsu u ER/PR negativních pacientů	Několik potvrzujících studií Několik odporujících si studií Nejasný konsensus

EIC, extensivní intraduktální komponenta; ER/PR, estrogenový receptor/progesteronový receptor; LCIS, lobulární karcinom *in situ*.

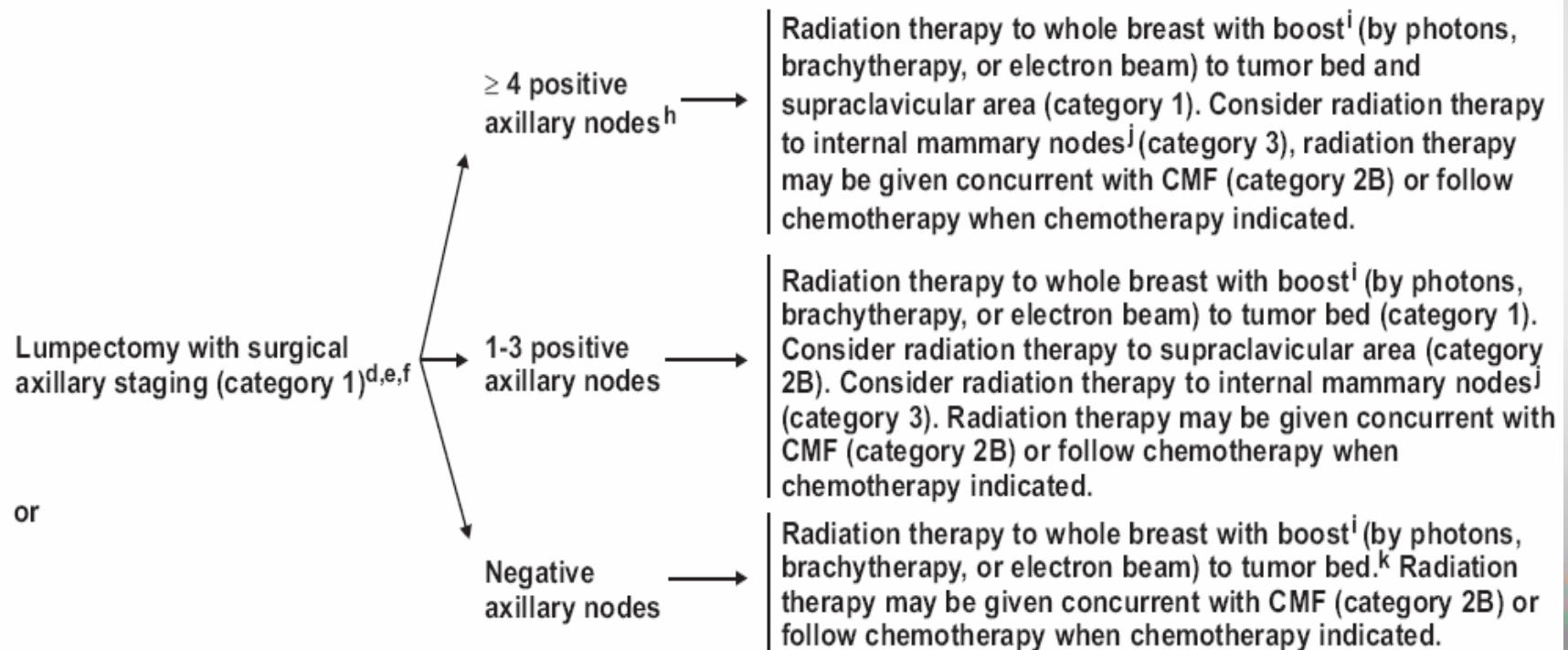
Jaké jsou efekty adjuvantní radioterapie karcinomu prsu?

- 65-80% lokálních recidiv se objeví v operované oblasti prsu.
- U vybrané skupiny pacientek by proto bylo možné ozařovat **pouze lůžko nádoru** bez ozáření celého prsu – APBI.

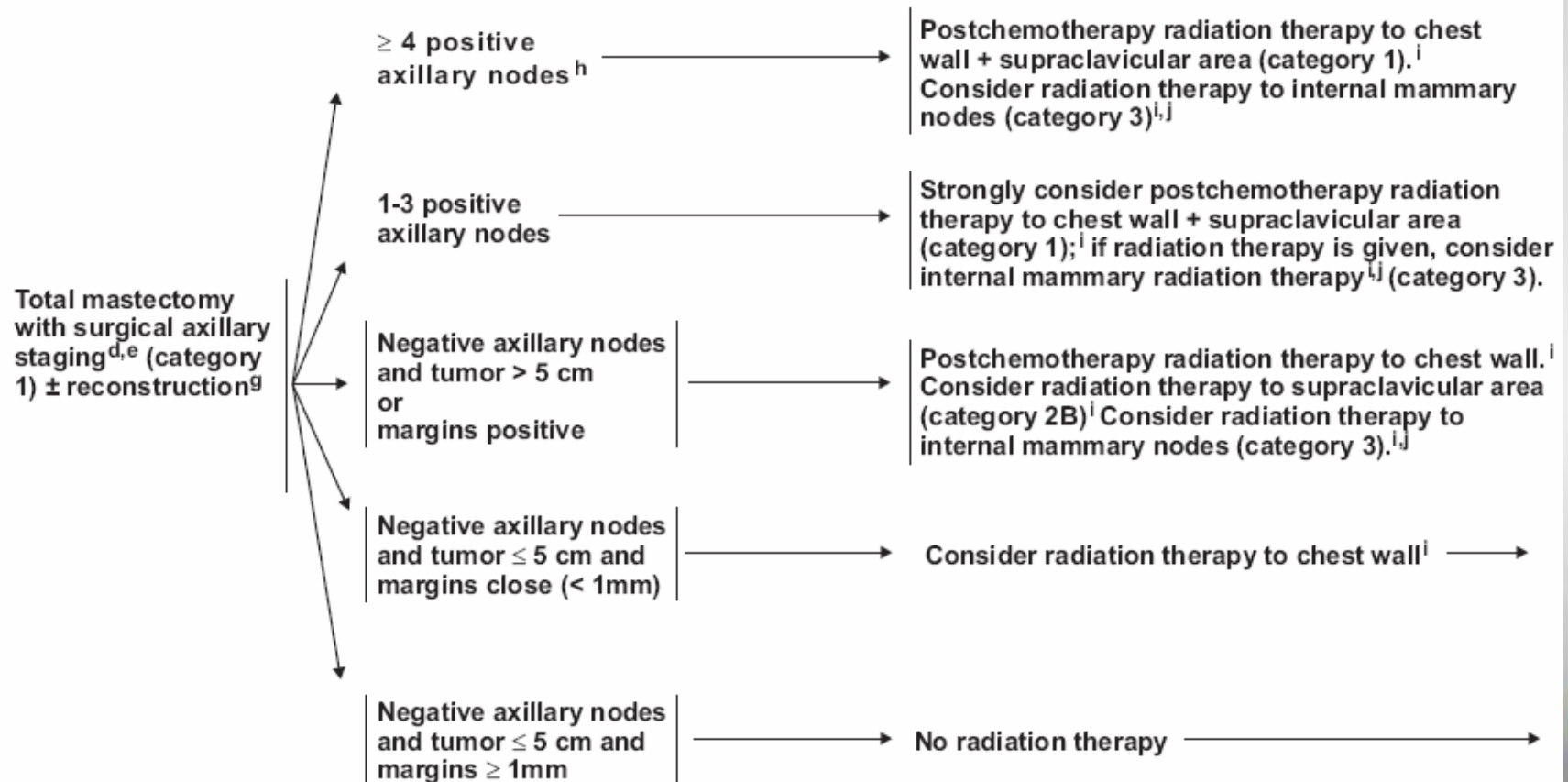
Indikace RT po parciální mastektomii

LOCOREGIONAL TREATMENT OF CLINICAL STAGE I, IIA, OR IIB DISEASE OR T3, N1, M0

Indikace RT po rad. mastektomii

LOCOREGIONAL TREATMENT OF CLINICAL STAGE I, IIA, OR IIB DISEASE OR T3, N1, M0

Je nutné u všech pacientek ozařovat po parciální mastektomii celý prs?

- ***Standard:*** ozáření celého prsu po parciální mastektomii v dávce 50 Gy za 5 týdnů (2,0 Gy/fr.) s nebo bez ozáření regionálních lymfatických uzlin.
- ***Blízká budoucnost:*** u vybrané skupiny pacientek s nízkým rizikem lokální recidivy onemocnění ozářit pouze lůžko nádoru bez ozáření celého prsu.

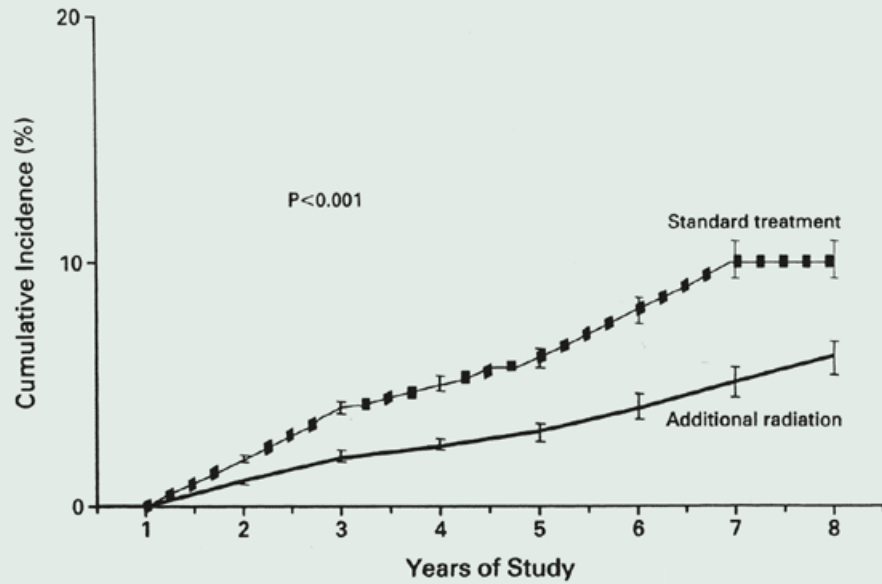
- Jaké jsou efekty adjuvanční radioterapie karcinomu prsu?
- Komu a jak aplikovat boost?
- Moderní ozařovací techniky u karcinomu prsu.

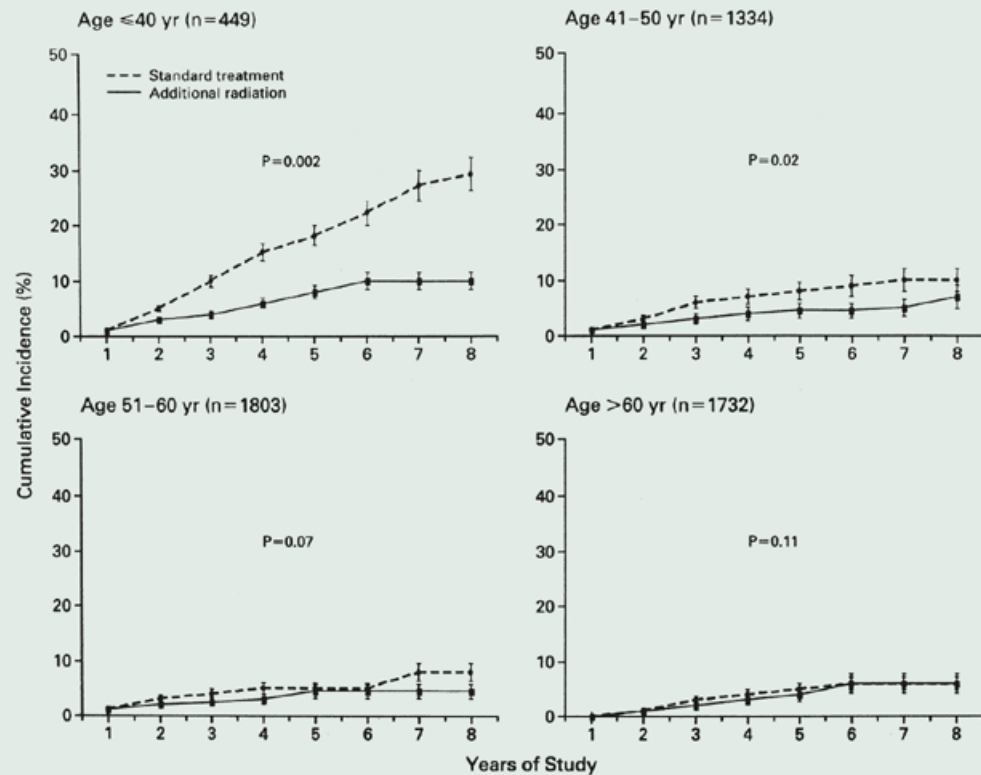
Komu a jak aplikovat boost?

- Zlepšení lokální kontroly onemocnění je dosaženo doozářením lůžka nádoru.
- Studie EORTC „boost versus no boost“ jednoznačně potvrdila snížení pravděpodobnosti vzniku lokální recidivy po dosycení lůžka nádoru dávkou 16 Gy.
- Největší přínos ve skupině mladých žen.
- Mladý věk je též rizikovým faktorem pro lok. reg. relaps.

	No. OF EVENTS/NO. AT RISK					
Standard treatment	17/2657	46/2594	44/2464	31/2193	17/1732	15/1199
A Additional radiation	7/2661	21/2613	22/2501	25/2243	17/1757	8/1199

- **Standard:** dosycení lůžka nádoru dávkou 10-16 Gy v závislosti na velikosti nádoru a resekčních okrajích. Výjimkou mohou být nádory do 1 cm s volnými okraji resekátu a nízkým histopatologickým gradingem.
- U žen starších indikaci „boostu“ zvažovat.

Komu a jak aplikovat boost?

Abychom mohli správně ozářit lůžko tumoru, je nutné jej označit klipy!!

- **Intersticiální BRT** (ženy s objemnějšími prsy, nádor v hloubce (>28mm pod kůží), pozitivní nebo úzký resekční okraj bez možné reexcize)
- Konformní zevní RT
- Elektronový svazek

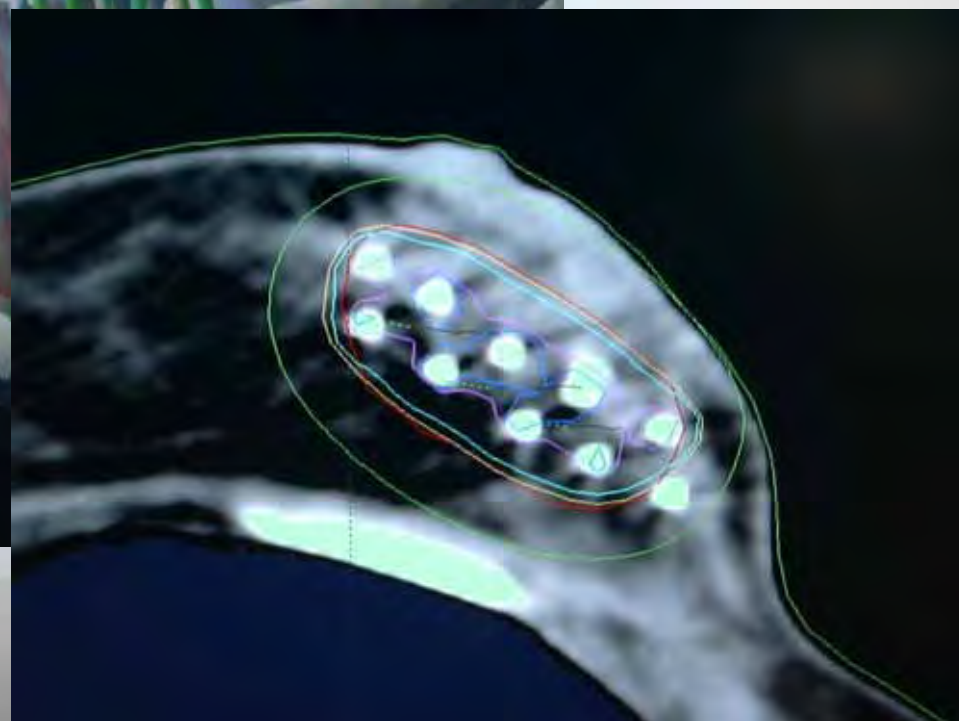
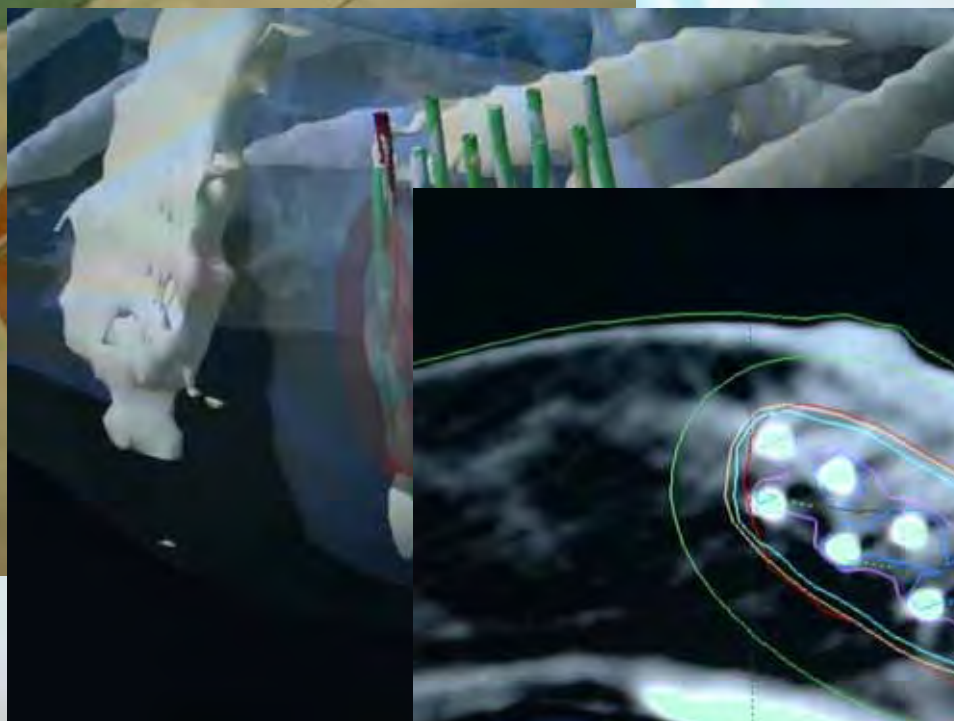

Komu a jak aplikovat boost?

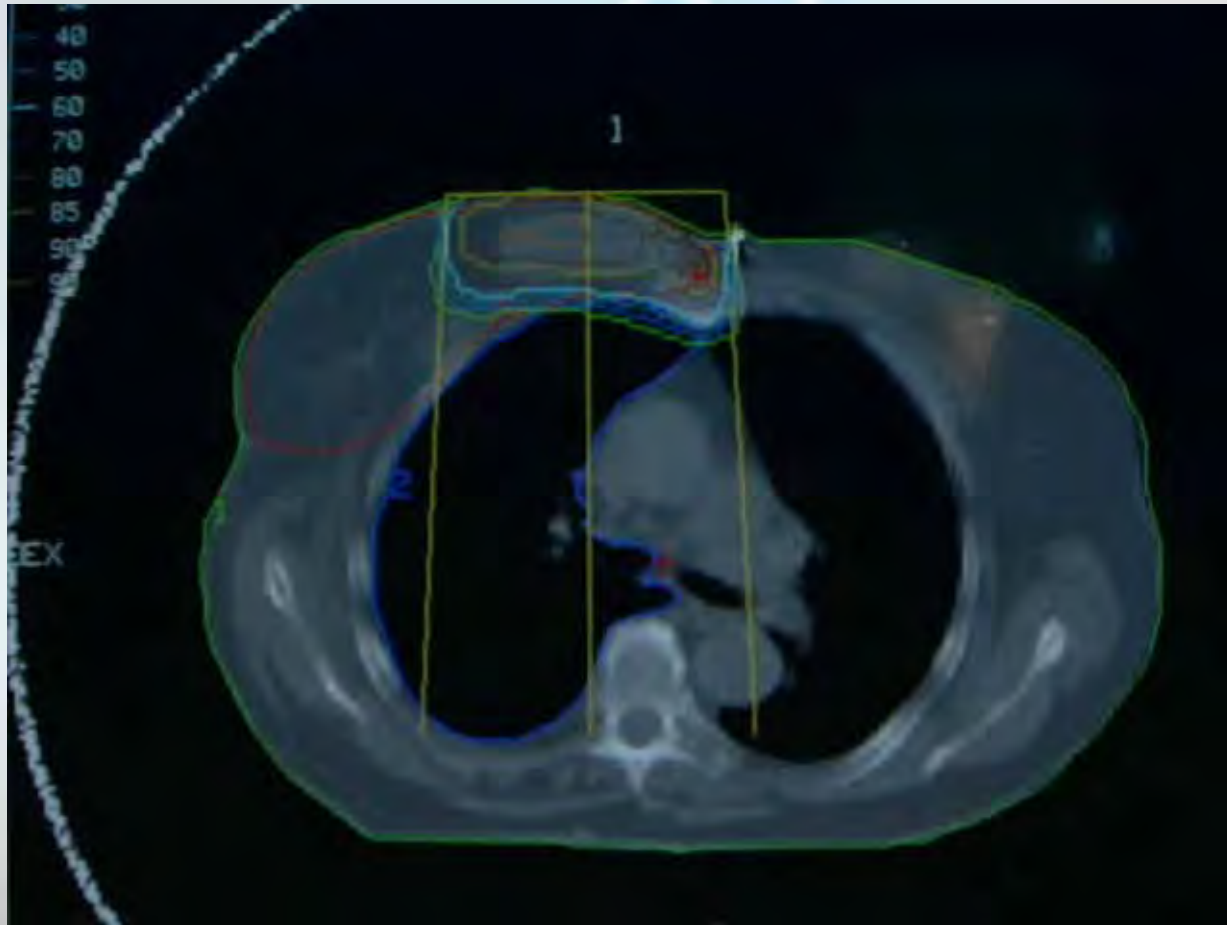
- Existuje řada většinou nerandomizovaných studií srovnávajících ozáření elektronovým svazkem a intersticiální BRT.
- Pěti a desetiletá lokální kontrola je zpravidla nesignifikantně vyšší při použití elektronového svazku. Kosmetický efekt obou způsobů ozáření je velmi dobrý.

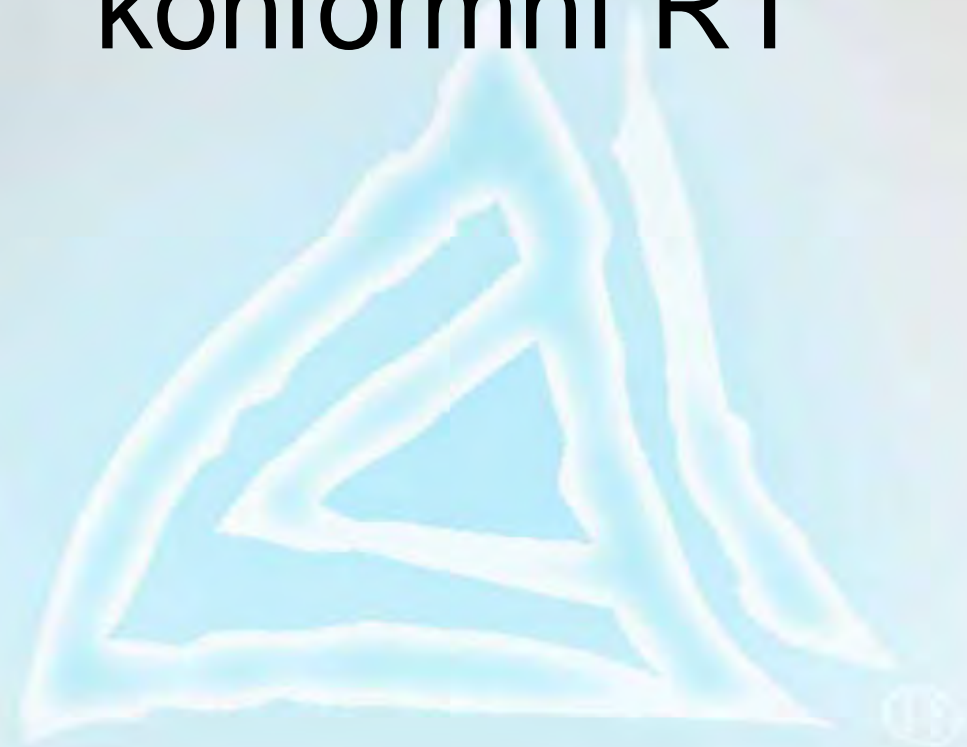
Intersticiální BRT

Elektronový svazek

Dávková distribuce u 3D konformní RT

ONKOLOGICKÉ CENTRUM
J. G. MENDELA NOVÝ JIČÍN

- Jaké jsou efekty adjuvanční radioterapie karcinomu prsu?
- Komu a jak aplikovat boost?
- Moderní ozařovací techniky u karcinomu prsu.

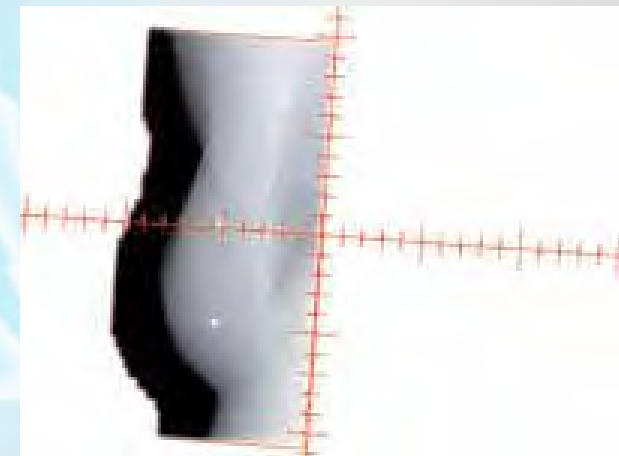
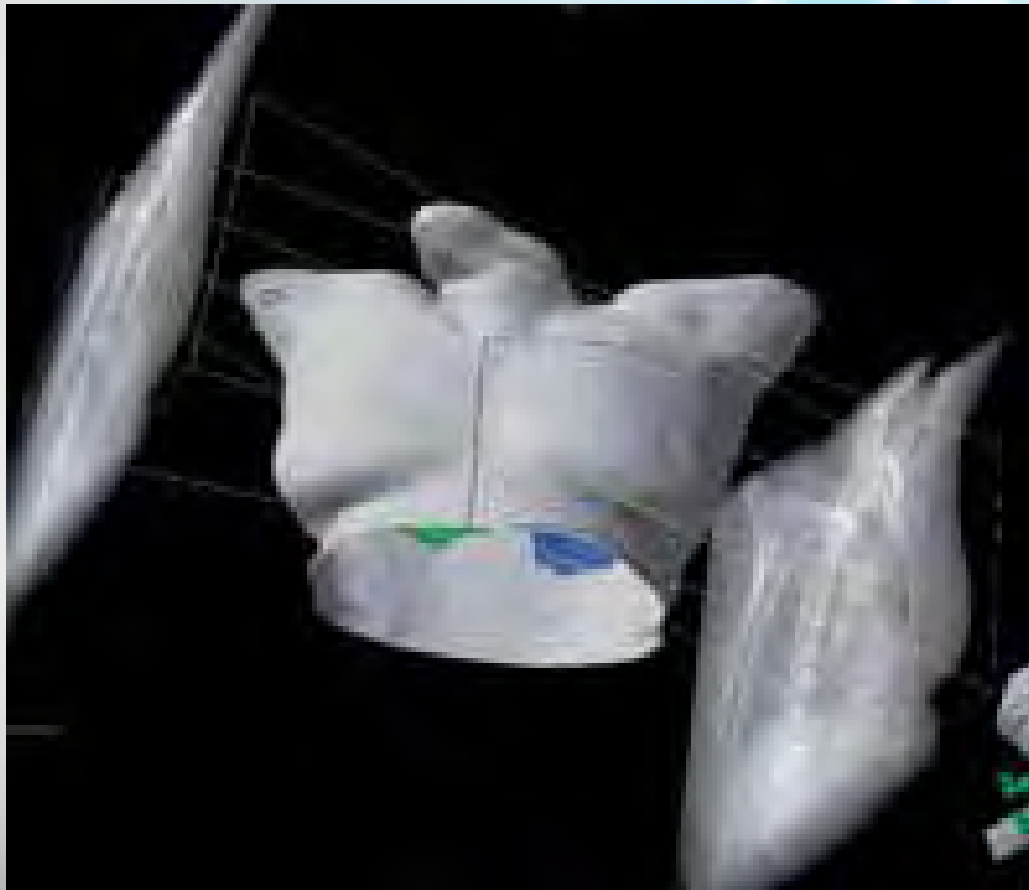

Techniky zevní RT

- 3D konformní RT
- IMRT
- Respiratory gating RT

- Uložení pacientek – pronační x supinační poloha
- Používání breast boardu
- Používání fixačních pomůcek

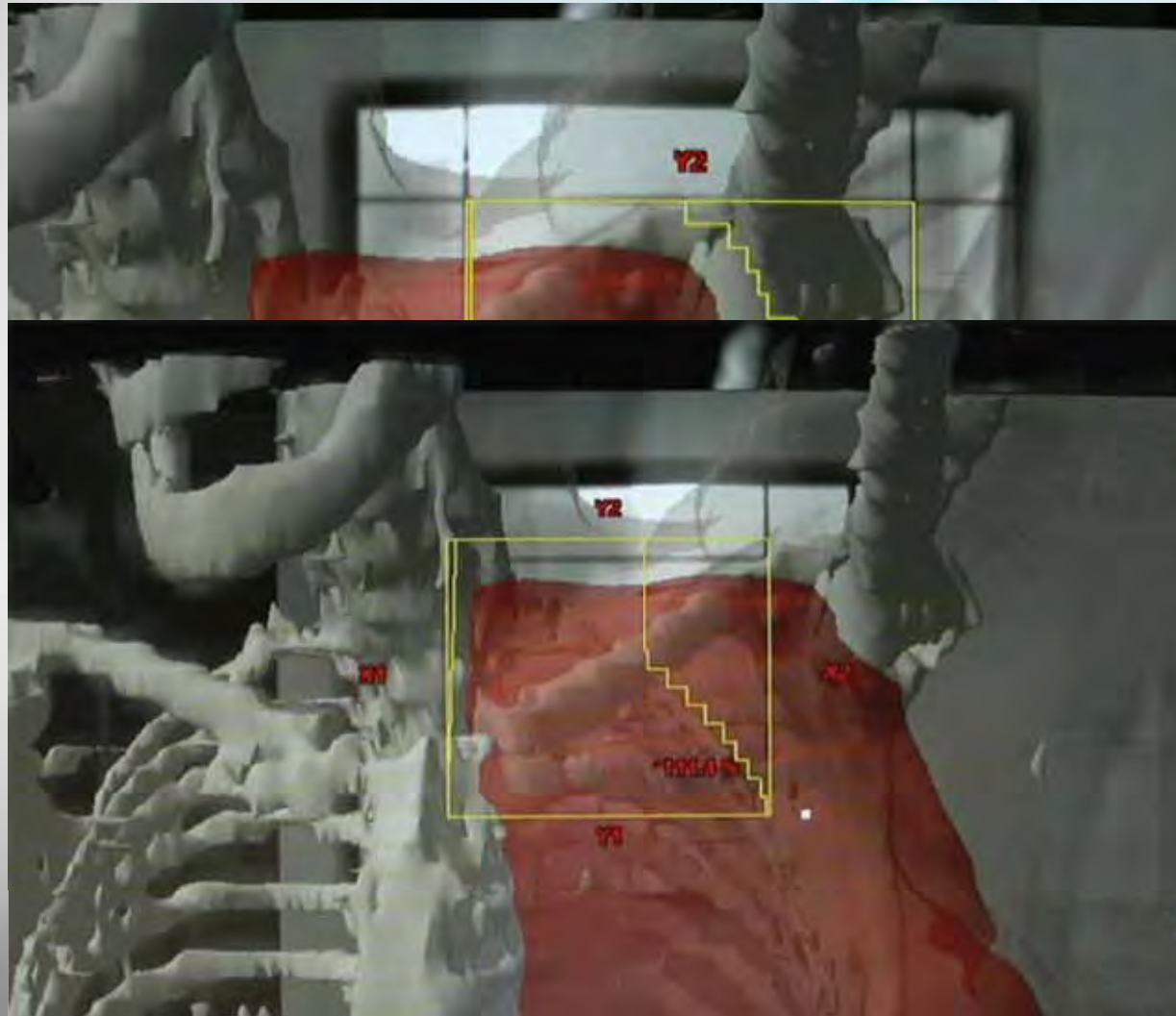

2 tg pole - 3D konformní RT pro ozáření prsu

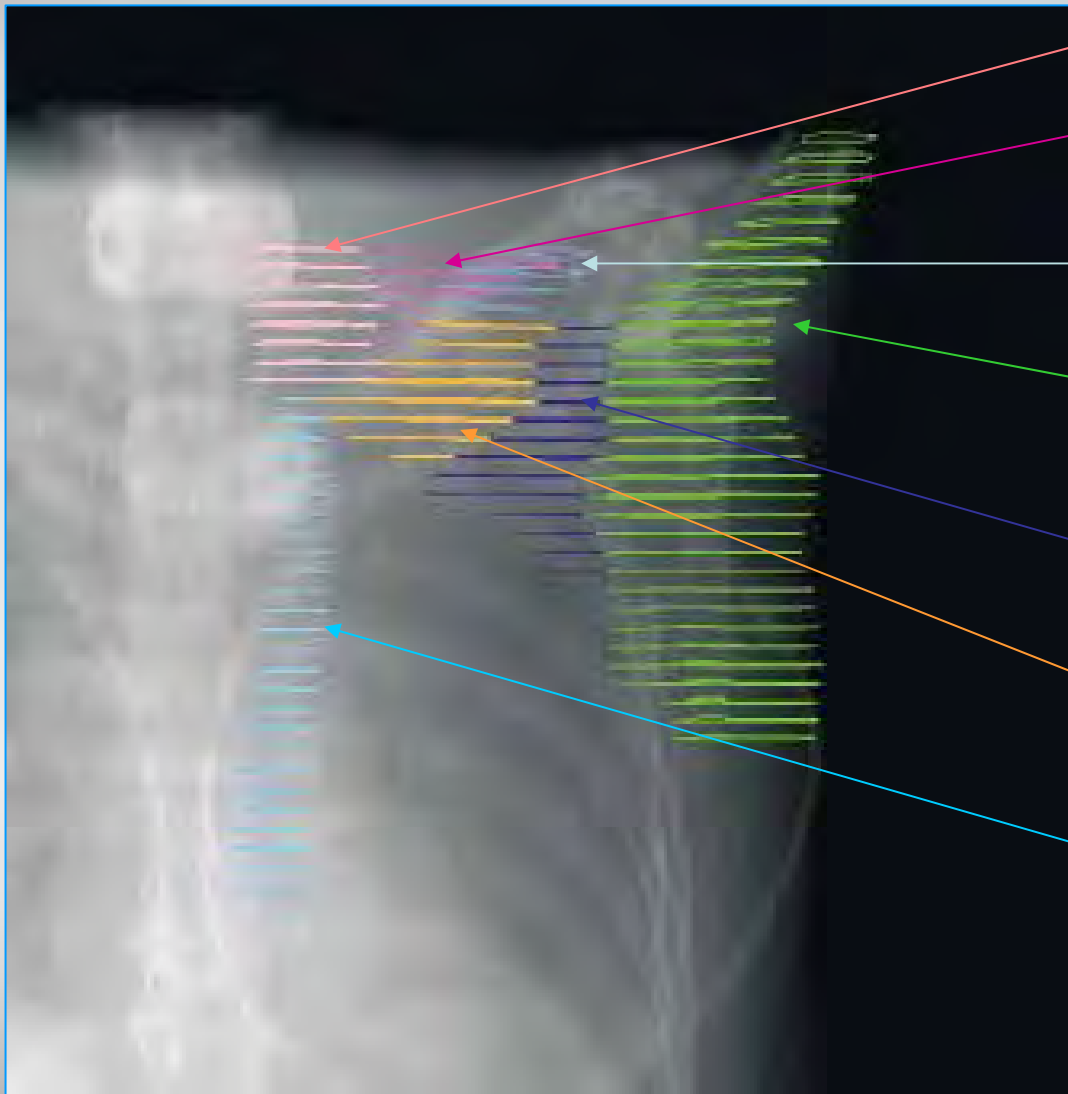

ONKOLOGICKÉ CENTRUM
J. G. MENDELA NOVÝ JIČÍN

Technika 5 polí při ozáření uzlinové oblasti

ONKOLOGICKÉ CENTRUM
J. G. MENDELA NOVÝ JIČÍN

mediální suprakl. LN

laterální suprakl. LN

infrakl. LN

level I axil. LN

level II axil. LN

level III axil. LN

IMN

ONKOLOGICKÉ CENTRUM
J. G. MENDELA NOVÝ JIČÍN

Technika SIB

(simultánní integrovaný boost)

- pro ozáření celého prsu a současně lůžka tumoru

Výhody:

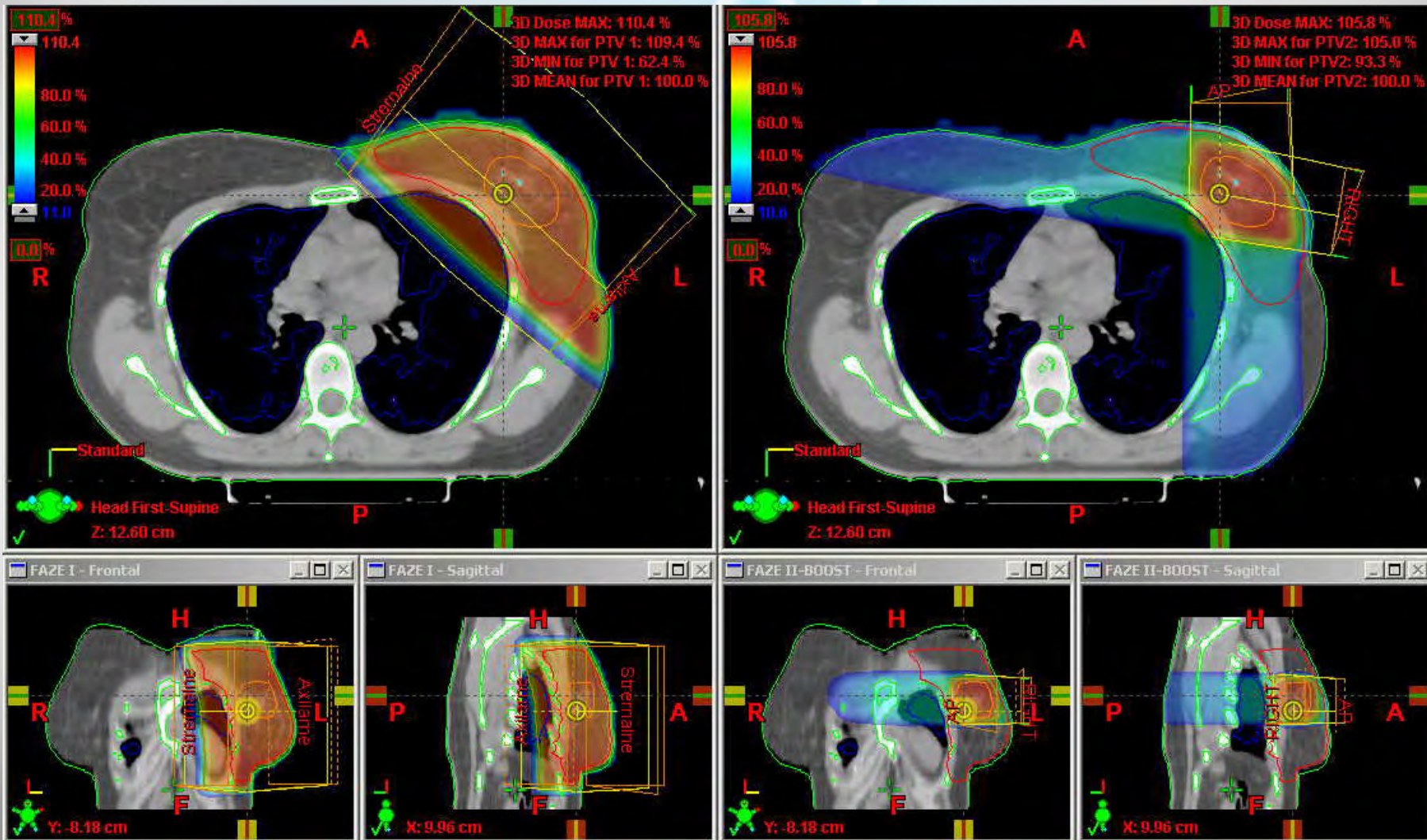
- současné ozáření celého prsu a lůžka nádoru (50,68 + 13,72Gy/28 frakcích)
- zkrácení celkové délky radioterapie

Nevýhody

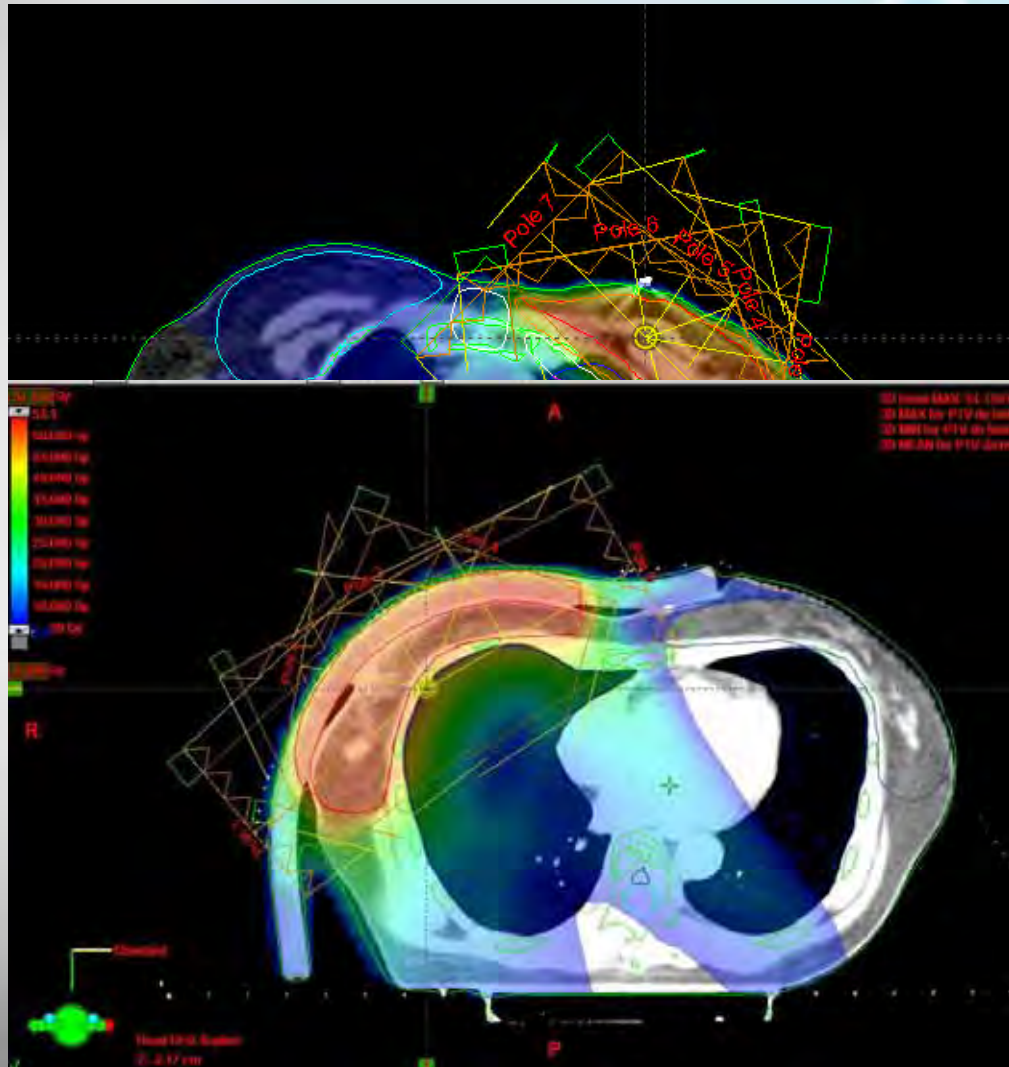
- nutné velmi přesné nastavení

Obr. techniky a dávkové distribuce u SIB

IMRT technika

Indikace:

- objemnější prsy
- vyklenutý tvar hrudníku
- RT vnitřních mammárních LU

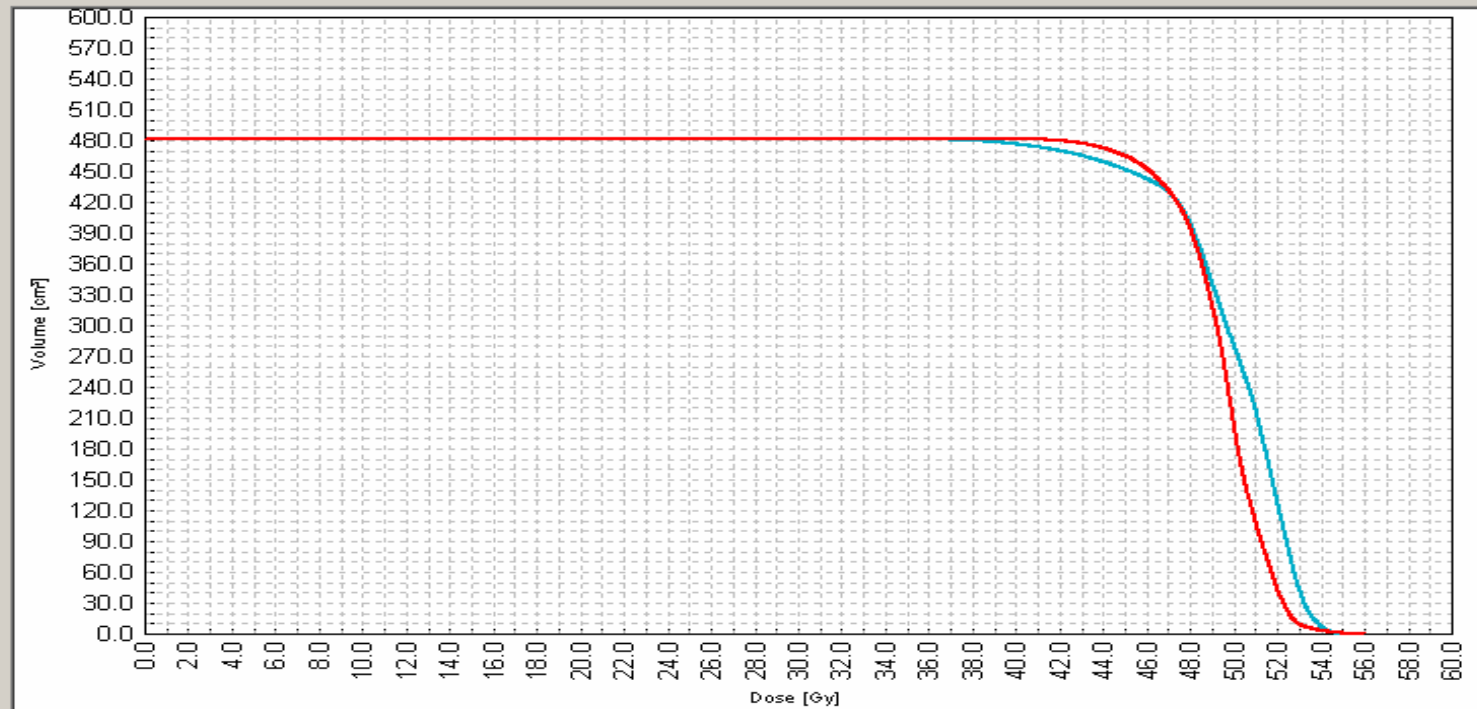

Srovnání DVH u 3D CRT a IMRT

PTV

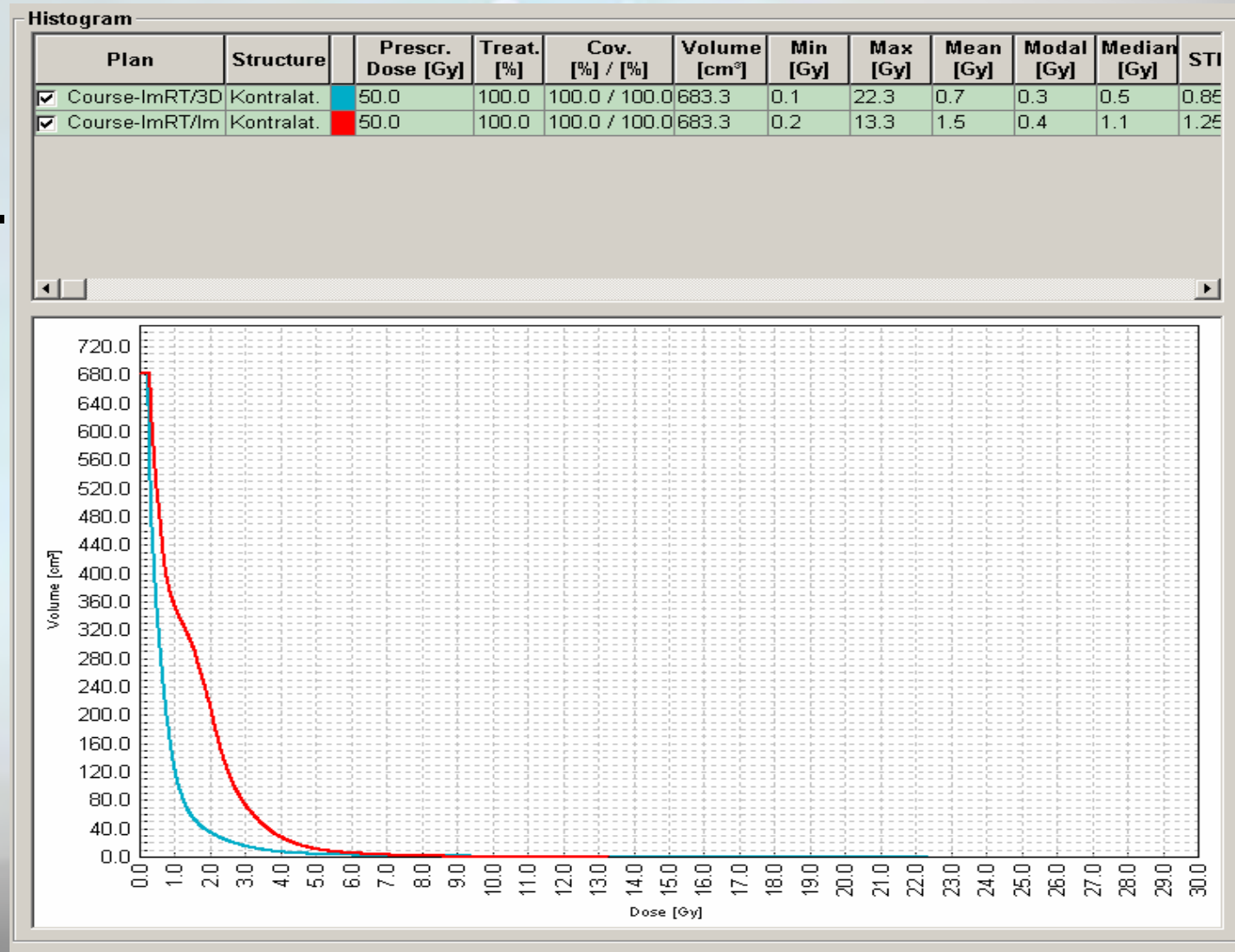
Histogram

Plan	Structure	Prescr. Dose [Gy]	Treat. [%]	Cov. [%] / [%]	Volume [cm ³]	Min [Gy]	Max [Gy]	Mean [Gy]	Modal [Gy]	Median [Gy]	STD
☒ Course1/FAZE	PTV 1	50.0	100.0	100.0 / 100.1	482.1	30.9	55.4	50.1	52.3	50.7	2.91
☒ Course1/IMRT	PTV 1	50.0	100.0	100.0 / 99.9	482.1	36.8	56.0	49.5	49.9	49.7	2.08

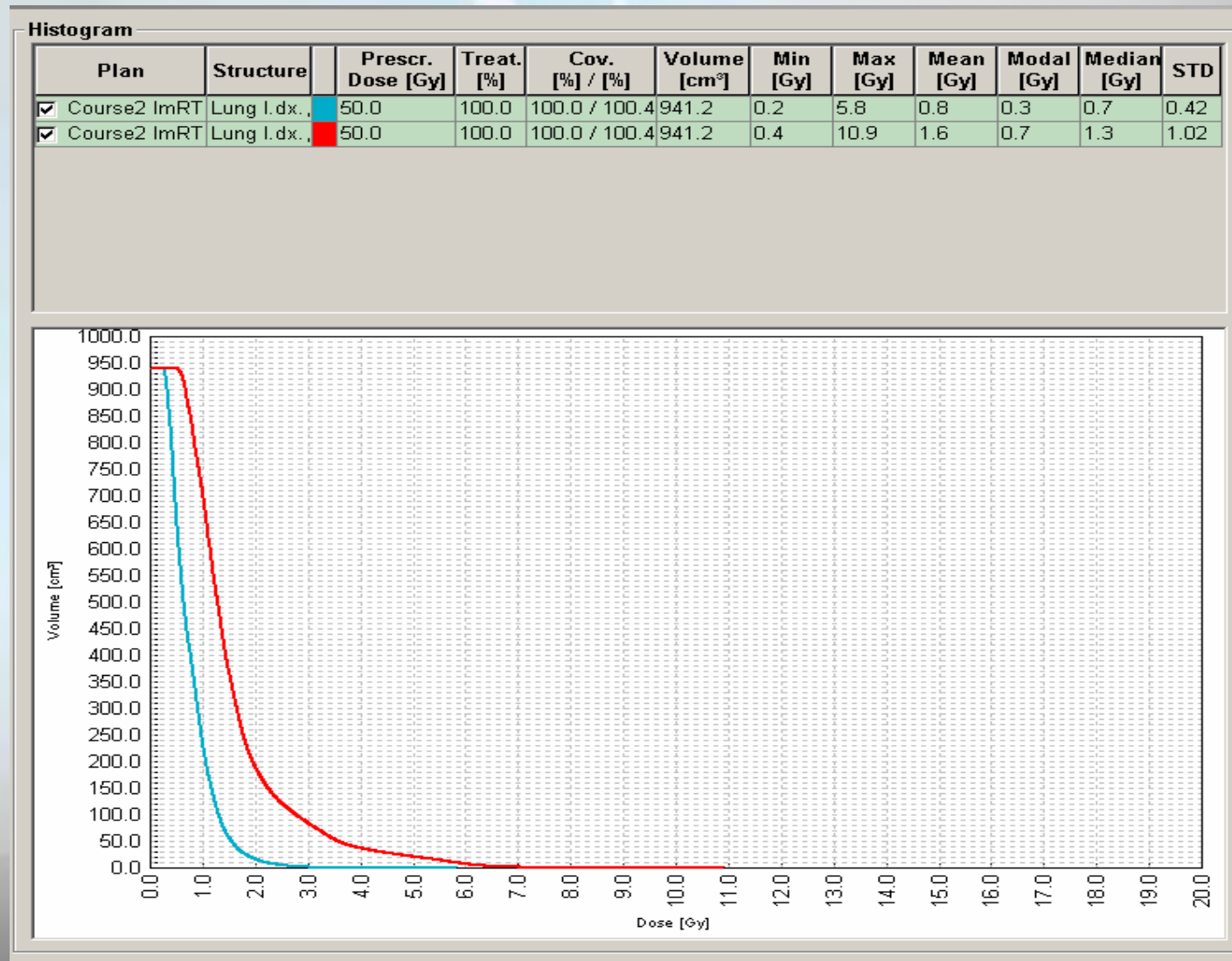
Srovnání DVH u 3D CRT a IMRT

Kontralat.
prs

Srovnání DVH u 3D CRT a IMRT

Kontralat.
plíce

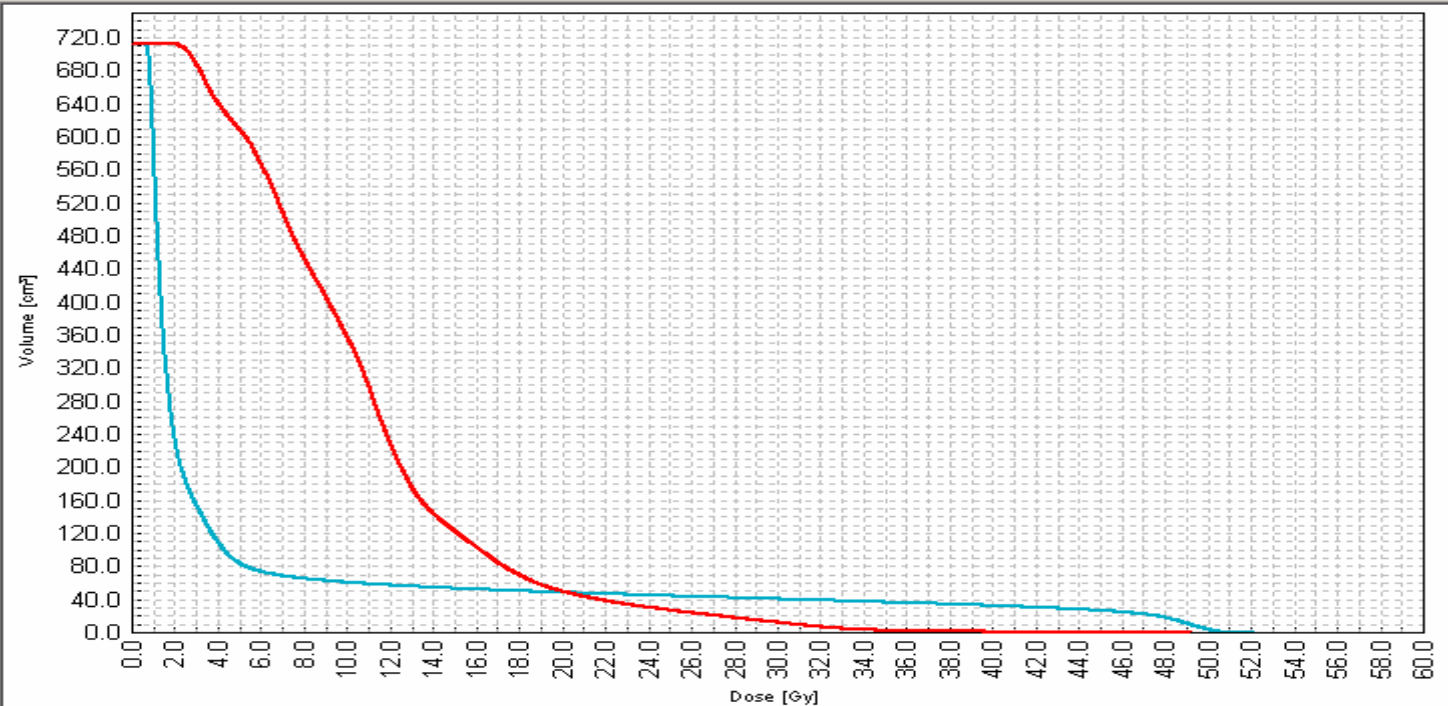

Srovnání DVH u 3D CRT a IMRT

Srdce

Histogram

Plan	Structure	Prescr. Dose [Gy]	Treat. [%]	Cov. [%] / [%]	Volume [cm ³]	Min [Gy]	Max [Gy]	Mean [Gy]	Modal [Gy]	Median [Gy]	STD
☒ Course1/FAZE	Srdce	50.0	100.0	100.0 / 100.0	712.6	0.6	52.1	4.8	1.1	1.5	10.45
☒ Course1/IMRT	Srdce	50.0	100.0	100.0 / 100.0	712.6	1.9	49.2	10.7	3.3	10.1	6.01

IMRT versus 3D konformní RT

- Použití dvou tangenciálních polí je v dnešní době stále zlatým standardem, ačkoliv ve správně indikovaných případech lze využít techniky IMRT.

Úskalí

- riziko podzáření cílového objemu,
- vyšší integrální dávka – je dána ozářením větších objemů zdravých tkání nízkou dávkou
- vyšší časová a technická náročnost.

Poloha pacientek při RT - supinační poloha obr. Na můstku

Uložení pacientek při RT - pronační poloha, použití breastboard

Jak uložit
pacientku s
takovými
prsý?

ONKOLOGICKÉ CENTRUM
J. G. MENDELA NOVÝ JIČÍN

Jak vypadá breastboard?

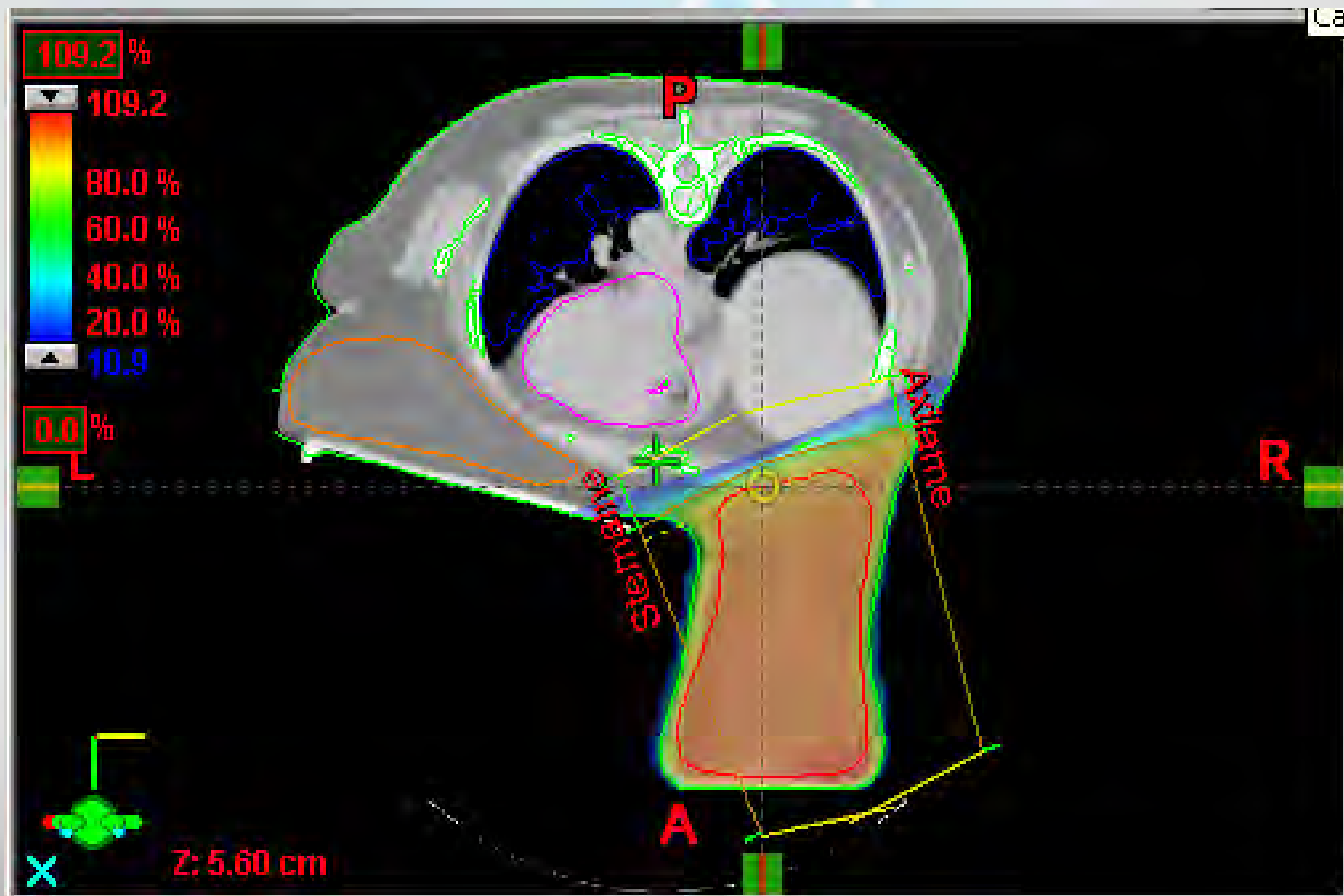

ONKOLOGICKÉ CENTRUM
J. G. MENDELA NOVÝ JIČÍN

Uložení pacientky

Dávková distribuce

Pronační poloha

Výhody:

- Zlepšení dávkové distribuce, homogenity PTV
- Snížení dávky kritických orgánů (plíce, srdce, kontralat. mamma) = snížení potenc. NÚL

Nevýhody:

- Uložení může být pro pacientku fyzicky náročnější
- Poloha na břicho je méně komfortní
- Nastavení do ozařovací polohy je časově náročnější

Závěr

- Očekávané výsledky studií
- CRT jako minimum
- Moderní techniky ke snížení NÚL(srdce, plíce, kontralaterální prs)

Děkuji za pozornost...

ONKOLOGICKÉ CENTRUM
J. G. MENDELA NOVÝ JIČÍN